

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2007. évi október hó 25. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben **a II.r. terhelt** meghatalmazott védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 3.B.VI-VII.80.054/2005/30. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság 23.Bf.VI-VII.5151/2006/12. számú végzését a II.r. terhelt tekintetében megváltoztatja;

őt a jelentős vagyoni hátrányt okozó, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alól

felmenti.

A bűnügyi költségként a terhelt által befizetett összeget törvényes kamataival együtt visszatéríteni rendeli.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

1/ A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2005. december 6-án kelt 3.B.VI-VII.80.054/2005/30. számú ítéletében a II.r. terhelt bűnösségét jelentős vagyoni hátrányt okozó, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében állapította meg. Ezért őt 7 hónapi börtönbüntetésre ítélte, amelyet 2 évi próbaidőre

felfüggesztett. A bíróság a terheltet előzetes mentesítésben részesítette, kötelezte, hogy 147.678 forint bünygyi költséget az államnak fizessen meg.

Az ítélet tartalmazza az I.r. terhelt elítéltetésének tényeit is, őt azonban a felülvizsgálat nem érinti.

Az ítéleti tényállás szerint a II.r. terhelt 1995. és 1999. között egy Kft. ügyvezetője volt. Ebben az időben, s így a vádbeli időszakban is az I.r. terhelt egy Rt. vezérigazgatója volt, amely a Kft.-nek kizárólagos tulajdonosa volt.

Az ítélet megállapítása szerint a II.r. terhelt, mint az általa vezetett kft. ügyvezetője az I.r. terhelt "rábírására" olyan szerződéseket kötött egy másik Kft. képviselőjével, illetőleg egy Bank igazgatójával, amelyről tudta, hogy abból a Kft.-nek vagyoni hátránya származik.

Az egyik ügylet során a kft. az ő irányításával vásárolt egy 17.000.000 forint értékű Mercedes típusú gépkocsit, melyet határozatlan időre szóló bérleti szerződéssel a Kft., vagyis annak vezetője, rendelkezésére bocsátott. A lízingdíj havi 187.500 forint volt. A gépkocsit 1998. december 12-én eltulajdonították, a biztosító 11.500.000 forint kártérítést fizetett a Kft.-nek. Eddig az időpontig azonban a lízingelő Kft. a bérleti díjnak csupán egy részét térítette meg. Mindent összevetve a II.r. terhelt által vezetett Kft. 5 évi megtérítési időt és 20 % mértékű jegybanki alapkamatot feltételezve havi 346.078 forint ellenében adhatta volna bérbe gazdaságosan a gépkocsit, a tényleges feltételek folytán ehhez képest összesen 1.176.478 forint vesztesége keletkezett. Ez az összeg növekedett azzal, hogy a Kft. a gépkocsiban a bérlő hibájából keletkezett károkat is magára vállalta, ekként a vagyoni hátrány összesen 1.412.473 forint volt.

1998 augusztusában a II.r. terhelt a Kft. képviseletében 20.000.000 forintért vásárolt egy rózsadombi ingatlant, amelyre lízingszerződést kötött az I.r. terhelt által kijelölt személlyel, aki ebben az időben az Rt-t tulajdonló Bank egyik ügyvezető igazgatója volt. A lízingszerződésben 36 hónapos futamidő mellett összesen 12.000.000 forint lízingdíj volt kikötve, amelyből a Bank igazgatója a szerződéskötéskor 6.000.000 forintot kiegyenlített, a lízingdíjak egy részével azonban a későbbiekben adós maradt. 1999. január 5-én 2.000.000 forint tartozása volt. Ekkor a II.r. terhelt felmondta a lízingszerződést, de nem követelte az elmaradt lízingdíj és kamata megfizetését, emiatt összesen a Kft.-nek 3.412.473 forint vagyoni hátránya keletkezett.

Az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2007. január 7-én hozott 23.Bf.VI-VII.5151/2006/12. számú végzésében az elsőfokú

ítéletet helybenhagyta. Indokolásában rögzítette, hogy a védelmi érveléssel szemben egyértelműen megállapítható volt, hogy "a Kft. önálló gazdasági egység volt és ennek önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetője a vádbeli időben a II.r. terhelt volt". A jogi indokolás körében pedig utalt arra, hogy a II.r. terhelt "az ésszerű gazdálkodás szabályaival ellentétes szerződéseket kötött, az a hivatkozása pedig, hogy utasításra cselekedett, a büntetőjogi felelősség alól nem mentesíti".

2/ A jogerős ítélet ellen a II.r. terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott ítéletek megváltoztatását és a II.r. terhelt felmentését indítványozta. Az indítvány indokolásának lényege szerint a II.r. terhelt vagyonkezelési kötelezettségei körében kötelességszegést nem követett el, miután a tulajdonos hozzájárulásával, illetőleg kifejezett utasítására kötötte meg a veszteséges ügyleteket, amelyek ekként - a tulajdonosi jogosultságokra figyelemmel - jogellenesnek nem tekinthetők. A II.r. terhelt bűnösségének megállapítására tehát az anyagi jogszabályok megsértésével került sor.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1196/2007. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartva a megtámadott határozat hatályban tartására tett indítványt. Okfejtése szerint, a II.r. terhelt, mint az önálló gazdálkodó egységként működő kft. ügyvezetője az idegen vagyon kezelése körében az ésszerű gazdálkodás szabályaival ellentétes szerződéseket kötött és ezzel vagyoni hátrányt okozott. Ennek alapján bűnössége aggálymentesen megállapítható, így a sérelmezett döntések megváltoztatására indok nincs.

3/ A Legfelsőbb Bíróság a védő felülvizsgálati indítványában vitatott jogkérdést - a II.r. terhelt vagyonkezelői jogainak és kötelességeinek a Kft. ügyvezetői munkakörében gyakorolható körét - a vádbeli időben hatályos és a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény rendelkezéseinek tükrében vizsgálta. A Btk.319.§ (1) bekezdésében megjelölt törvényi tényállás szerint ugyanis a hűtlen kezelés vétségét, illetve - súlyosabban minősülő esetekben: büntettét - az követi el, akit idegen vagyon kezelésével bízta meg, s ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. A cselekmény elkövetője tehát a rábízott vagyon kezelője, aki - gazdasági pozíciója függvényében - vagyonkezelési kötelezettségeit természetesen a rábízás mindenkori tartalma, megkötései szerint köteles teljesíteni. Hogy e viszonyban mely korlátok, jogi kötelek érvényesülnek, alapvetően a rábízást szabályozó speciális jogszabályi előírások (adott esetben a

hatályos Gt. rendelkezései), illetve a rábízást rendező esetleges szerződési kikötések határozzák meg.

A felülvizsgált ítélet tényállásából kitűnően a II. r. terhelt ügyvezető igazgatói irányítása alatt álló Kft. az Rt. kizárólagos tulajdonában állt. E cégiratok által is alátámasztott tényből a kft. gazdasági tevékenységének irányítását illetően számos sajátos, jogilag szabályozott következmény fakadt: a Gt.171.§ (1) bekezdésének értelmében a Kft. ún. egyszemélyes társaságként működött, melyben az ügyvezető hatáskörének korlátozására a mindenkor kizárólagos tulajdonos törvényi jogosultsággal bírt. A gazdasági társaságok ügyvezetőjének felelősségi körét a Gt.22.§ (2) és (4) bekezdései határozták meg, ám az (5) bekezdésben foglalt szabály értelmében e rendelkezések az egyszemélyes társaság esetében nem alkalmazhatók. "Az egyszemélyes gazdasági társaságnál a tag (részvényes) a vezető tisztségviselő hatáskörét elvonhatja és részére utasítást adhat. Ezekben az esetekben a tag (részvényes) döntése mentesíti a vezető tisztségviselőt a 29.§-ban meghatározott felelősség alól." (A hivatkozott 29.§ a vezető tisztségviselő általános felelősségi körét jelöli meg.)

A vádbeli időben hatályos Gt.171.§ - 174.§-a az egyszemélyes társaság működésének főbb jogi szabályait részletesebben is rögzítette. A Gt.171.§ (3) bekezdése szerint "az egyszemélyes társaság tagjának felelősségére a 292.§ (1) és (3) bekezdésének a közvetlen irányítást biztosító befolyáshoz kapcsolódó felelősségi szabályai megfelelően alkalmazandók. Az egyszemélyes társaság tagjával szemben nem alkalmazható a tartósan hátrányos üzletpolitika érvényesítésének tilalmára vonatkozó rendelkezés abban az esetben, ha az egyszemélyes társaság alapító tagja az alapító okiratban vagy annak módosításában az egyszemélyes társaság tartozásaiért korlátlan és teljes felelősséget vállal."

Mindebből következően az alapügyben felelősségre vont II.r. terhelt vagyonkezelői kötelezettségeit a ténykedésének idején hatályban volt Gt. korlátozta: a már idézett jogi rendelkezéseket tekintve helyénvaló volt az a hivatkozása, amely szerint a vezetése alatt álló Kft. irányítását annak kizárólagos (egyszemélyes) tulajdonosa, az Rt. - természetesen vezérigazgatóján, az I.r. terheltten keresztül - meghatározóan befolyásolhatta, döntési hatásköreit átvehette.

Megállapítható tehát, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a II.r. terheltnek felrótt hűtlen kezelés büntettének törvényi tényállását a vagyonkezeléssel kapcsolatos jogi előírások figyelmen kívül hagyásával tévesen értelmezték. Nem vették figyelembe a terhelt jogilag szabályozott, korlátozott vagyonkezelői jogosítványait, ebből adódóan tévesen következtettek a teljes vagyonkezelői felelősségre épülő büntetőjogi felelősségére is. Olyan

veszteségesnek minősített ügyletek révén keletkező vagyoni hátrányok előidézését rótták terhére, amely ügyletek megkötésére - a kft. egyszemélyes jellegéből adódóan - az I.r. terhelte, mint a Kft-t kizárólagosan tulajdonló Rt. képviselőjében eljáró vezérigazgatója őt tulajdonosi pozíciójából következően utasíthatta.

A vagyonkezelői kötelezettségek megszegése nélkül a Btk.319. § (1) bekezdésében meghatározott hűtlen kezelés büntette (vétsége) nem követhető el, ezért a Legfelsőbb Bíróság a II.r. terhelte büntetőjogi felelősségét nem látta megállapíthatónak. A felülvizsgált alapítéleteket így a Be.427.§ (1) bekezdés a/ pontjában foglaltak alapján megváltoztatta és a II.r. terhelte az ellene a Btk.319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b/ pontjába ütköző folytatólagosan, jelentős hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének vádja alól a Be.331. § (1) bekezdése alapján bűncselekmény hiányában felmentette.

Mindemellett nem mellőzhető annak megállapítása sem, hogy valamely gazdasági társaság vagyonának kezelése általánosságban haszonszerzésre törekvő gazdálkodási folyamatot jelent, s ez nem zárja ki az egyes ügyletek veszteségesességét. A vagyonkezelés (gazdálkodás) eredményességét nem ügyletenként (szerződésenként), hanem a gazdálkodó tevékenység folyamatában kell és lehet értékelni. Ezért a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a gazdasági viszonyok között a hűtlen kezelés büntette csak akkor valósul meg, ha a gazdálkodási szabályok tudatos megszegésével nem egy-egy, a gazdasági társaság eredményességéhez képest kevésbé jelentős, elszigetelt ügylet révén okoz az elkövető a tulajdonos(ok)nak vagyoni hátrányt. A gazdálkodás menetében egy-egy üzletkötés esetleges vesztesége mellett is járhat más, később jelentkező haszonnal, amely például az üzleti kapcsolatok felépítésében, kezdetben veszteséges befektetések későbbi jelentkező előnyeiben, hasznában, stb. realizálódik. Az üzleti gazdálkodás során végzett vagyonkezeléssel előidézett veszteségek ezért a hűtlen kezeléssel okozott vagyoni hátrány körébe csak akkor vonhatók, ha nem elszigetelt, eseti ügyletek deficitjeként, hanem a gazdálkodás folyamatát, jelentősebb, nagyobb részének eredményességét érintő tudatos szabályszegés következményeként jönnek létre.

A Legfelsőbb Bíróság a Be.585. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a II.r. terhelte által bűnügyi költség címen befizetett összeg és a befizetéstől a visszatérítésig járó törvényes kamat visszatérítéséről.

*E határozat ellen a Be.3. § (4) bekezdésében foglaltakra
figyelemmel fellebbezésnek helye nincs, a Be.418. § (3)
bekezdésében foglalt tilalom folytán ugyanazon indítványozók újabb
felülvizsgálati indítvány előterjesztésére nem jogosultak.*

Budapest, 2007. október 25.

*Dr.Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Schäfer Annamária s.k.
előadó bíró, Dr.Csere Katalin s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
Oné*